

Hyvät ystävät ja toverit!

Viime kuukausina ajatukseni ovat olleet talvessa ja keväässä 1918. Olen mielessäni kulkenut Helsingin pimeitä ja kylmiä katuja. Olen kuvitellut pitkiä tunteja Helsingin Senaatintalossa – tai kuten nyttemmin kutsutaan Valtioneuvoston linnassa. Olen lukenut Kansanvaltuuskunnan pöytäkirjoja, joista melkein tuntuu vieläkin nousevan pieni tupakansavun tuoksu. Olen juoksuttanut sormeani kirjediaarin lehdillä, joissa mustekynällä on kirjattu kirje saapuneeksi ”Suomen Waltiokonttoriin” allekirjoituksella A. Valkama.

Tuo Valkama on Tuffani eno, joka on suvun kertomuksissa elänyt Arvo-enona joka lähti Neuvostoliittoon. Hänestä olen halunnut saada tietää lisää. Matkaa olen asiakirjojen kautta saanut tehdä opiskeluvuosiin Helsinkiin, liittymiseen Kansanvaltuuskunnan palvelukseen – tarkemmin sanottuna Raha-asiainosaston apulaisjohtajaksi. Vappuna 1918 Arvo oli jo lähtenyt sodan lopputuloksen aavistaen Neuvostoliittoon. Muutaman vuoden kuluttua hänen nuori perheensä päätti kuitenkin palata kotimaahan – paluu valkoiseen Suomeen ei ollut helppoa. Kuten ”Vapaa Kansa” -lehdessä kirjoitettiin 29.11. 1921 ”Valkama on todennäköisesti palannut Suomeen luottaen rauhansopimuksen määräyksien suomaan turvaan. Mutta vapaus tässä maassa onkin ohranalainen”. Turun hovioikeus kuitenkin päätti lopulta armahtaa Arvon valtionpetossyytöksistä juurikin viitatus Tarton rauhansopimuksen nojalla.

Ennen kaikkea olen pohtinut sitä, kuinka Lavialaisen maalaistalon poika päätyi työväenliikkeen piiriin, jossa hän mitä ilmeisimmin jatkoi työtään senkin jälkeen, kun elämä vakiintui Helsinkiin. On tietenkin mahdotonta ymmärtää kokonaisuudessaan motiiveja. Ajattelen kuitenkin, että hän on ehtinyt kasvaessaan kuohuvien

vuosien aikana nähdä paljon kurjuutta, köyhyyttä, epäoikeudenmukaisuutta ja turhaa kärsimystä.

Olen myös ajatellut sitä, kuinka onnekas Arvo oli. Hänet armahdettiin ja hän selvisi ilman pitkää vankeusrangaistusta. Samaa ei voi sanoa niin monesta muusta. Kansallisarkiston kokoelmista löytyi myös takavarikoitua aineistoa, joka on viety ”vaaralliseksi katsottujen” henkilöiden kodeistakin. Perhekuvia, puolueen jäsenkirjoja, sisäänpääsylippuja tapahtumiin, muistilappuja arkisista asioista. Asioista, jotka jäivät viimeisiksi. Viimeisiksi ennen kuin kuvassa hymyilevä ihminen tutkimatta teloitettiin. Viimeisiksi ennen kuin hänet suljettiin vankileirille. Viimeisiksi, ennen kuin työ yritettiin pyyhkiä pois ja muisto sammuttaa. Silti yli vuosisata myöhemmin muisto elää, kunnioitus elää ja perintö elää.

Viime vuosina ihmisarvoisen elämän puolustaminen onkin tuntunut aina yhä tärkeämmältä. Tämän hallituskauden politiikka on toistamiseen ollut märkiä rättejä päin suomalaisten arkea ja elämää. Siinä, missä jo viime eduskuntavaalien jälkeen sai olla kauhuissaan tulevasta, tuskin osasi odottaa mitään tällaista. Vuosikymmeniä rakennettua hyvinvointivaltiota on tietoisesti romutettu päätös päätökseltä.

Köyhyys ja eriarvoisuus syvenee. Työttömyys kohoaa ja leipäjonot pitenee. Asunnottomuus kasvaa. Kielteisiä – jollei katastrofaalisia päätöksiä ja vaikutuksia on aivan valtavasti, eikä turvassa ole olleet lapset, nuoret, työkäiset, vanhukset – tai viimeisimpänä edes kuolleet.

Uusia köyhyyteen tiputettuja lapsia on yli 30 000. Mielenterveyspalveluista ja koulutuksesta on leikattu. Nuorille ei näy toivoa työpaikoista. Työelämän heikennyksiä riittäisi pitkäänkin esitelmään, mutta varsinkin osatyökykyisten tai pitkäaikastyöttömien aseman heikennys on surkeaa. Työ ei aina kannata suojaosien

poiston jälkeen. Kun työttömyysturva ja asumistuki on romutettu ja ihmisiä tiputettu toimeentulotuen varaan – on vähemmän yllättäen leikattu toimeentulotuesta. Myös jo valmiiksi riittämättömistä vanhuspalveluista on leikattu ja leikataan. Kotihoito on surkeassa jamassa ja tuoreessa kehysriihessä on sovittu korottaa perusterveydenhuollon, erikoissairaanhoidon ja ympärivuorokautisen hoidon ja kotihoidon asiakasmaksuja. Viimeisenä omaiset joutuisivat jatkossa jopa maksamaan vainajiensäilytysmaksuja. Ihmisarvo ja empatia on unohdettu. Sen sijaan, että yhteiskunta huolehtisi heikommassa asemassa olevista jäsenistään viedään viimeisetkin toivon rippeet ja tuhkatkin pesästä.

Ei me emme kaikki pärjää. Suurimalle osalle säästäminen ei ole shampanjän vaihtamista kuohuviiniin. Se on sen miettimistä saako ostettua lääkkeitä vai ruuan. Se on sen miettimistä, miten lapsille saa tarjottua täysipainoisen arjen. Se on sen miettimistä mistä saa avun, kun oma jaksaminen pettää. Tilannetta ei auta valtavat leikkaukset järjestöiltä.

Miljoonan köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevan suomalaisen elämä ei merkitse hallitukselle mitään. Nämä päätökset eivät ole kyllästymiseen asti kuultuja ”vaikeita päätöksiä” – ne on ideologisia valintoja. Velkaantumisesta hyvinkin huolestuneella hallituksella on kyllä ollut intoa ja varaa antaa veroaleja suuryrityksille ja miljonääreille.

Suunnan on muututtava. Vasemmistoliitossa on onneksi vaihtoehto. Vaihtoehto viimeisetkin naulat hyvinvointivaltion arkkuun naulaavalle velkajarrulle. Tie eteenpäin ei löydy jatkuvasta leikkaamisesta. Hyvinvointivaltio turvataan huolehtimalla myös tulopuolesta. Vasemmiston vaihtoehdossa esimerkiksi varallisuusvero palautettaisiin ja sekä ansio – että pääomatulojen verotus olisi progressiivista. Miljonäärivero. Myös suuryritysten

veroalet tulisi perua. Sopeutusta tapahtuisi esimerkiksi ympäristölle haitallisista tuista.

Vaihtoehdossa rakentuu oikeudenmukainen Suomi, jossa jo valmiiksi heikommassa asemassa olevat ihmiset, eivät joudu yhä epäinhimillisempään asemaan. Vastuuta kantaisi rikkaat eivät pienituloiset.

Kannatusmittaukset näyttävät, että meidän politiikallamme on kysyntää. Mutta työtä on tehtävä, jotta kurjistaminen loppuisi. Meidän kaikkien työpanostamme tarvitaan. Nämä tuskin ovat viimeisiä taistoja, mutta parempaa maailmaa on rakennettava. Jokaisella on oltava mahdollisuus hyvään elämään. Sen puolesta me teemme työtä.

Hyvää vappua!